§25

MISSIV

Sámediggi
Sámediggge Sámiediggie Saemiedigkie Sametinget

2026-06-14--16

Revidering av *Arbetsordning för styrelse och nämnder*

Bakgrund

De senaste årens ändringar i lagar, förordningar och instruktioner har medfört ett behov av en översyn och revidering av Sametingets styrdokument för att få en överensstämmelse med gällande regleringar. Vidare föreslog Statskontoret i sin rapport *Självbestämmande på pappret men inte i praktiken?* att Sametinget bör prioritera ett utvecklingsarbete med arbets- och delegationsordning, samspel mellan plenum, styrelse och kansli samt årsredovisning och budgetunderlag. Sametingets plenum beslutade därmed att tillsätta en sameparlamentarisk kommitté med uppdrag att bland annat utarbeta förslag till nya arbetsordningar och delegationsordningar.

Förslaget på revidering av *Arbetsordning för styrelse och nämnder* har arbetats fram av styrelsen och inom den parlamentariska kommittén. Revideringsförslagen överensstämmer med de förändringar i sametingslagen vilka trädde i kraft den 1 juli 2019.

1§

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
Sametingets plenum ska bland Sametingets ledamöter utse en styrelse om högst sju ledamöter och lika många ersättare som ska sköta den löpande verksamheten för Sametinget. En av ledamöterna ska därvid utses att vara ordförande.[1]	Sametingets plenum ska bland Sametingets ledamöter utse en styrelse om högst sju ledamöter och lika många ersättare. En av ledamöterna ska därvid utses att vara ordförande.

Skäl till ovanstående ändring är att meningen "som ska sköta den löpande verksamheten för Sametinget" numera är borttagen ur Sametingslagen.

6§

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*

[1] 2 kap 4 § sametingslagen (1992:1433)

Čujuhus/adress | **Telefovdna/telefon** | **E-boasta**
Box 90 | 0980 - 780 30 (vx) | e-post: kansli@sametinget.se
981 22 GIRON/KIRUNA
Besöksadress: Adolf Hedinsvägen 58 | **Org.nr.**: 202100-4573 | www.sametinget.se

Styrelsen ska bereda och yttra sig ärenden som ska handläggas av Sametinget i plenum. Styrelsen ska sköta den löpande verksamheten för Sametinget, handha den ekonomiska förvaltningen, verkställa Sametingets beslut om verkställigheten inte uppdragits åt någon annan och fullgöra de uppdrag som Sametinget överlämnat till styrelsen.	*Sametingets styrelse ska ansvara för Sametingets verksamhet. Det innebär att man ska tillse att verksamheten bedrivs effektivt och lagenligt, att myndigheten redovisar tillförlitligt och rättvisande och hushållar väl med statens medel och att myndigheten följer de förpliktelser som följer av Sveriges medlemskap i EU[2].* *Styrelsen beslutar också om årsredovisning, budgetunderlag och budget och säkerställer att det finns en betryggande styrning och kontroll. Styrelsen beslutar även om verksamhetsplan och föreskrifter om partistöd och föreskrifter om fördelning av bidrag till samisk kultur som ställts till Sametingets förfogande[3].* *Styrelsen ska besluta om åtgärder med anledning av Riksrevisionens rapporter och vid invändningar från revisionen ska styrelsen redovisa vilka åtgärder som myndigheten vidtagit[4]. Styrelsen ska också senast den 1 mars varje år till Justitiekanslern lämna en ärendeförteckning över de ärenden som inkommit före den 1 juli föregående år men som inte avgjorts[5].* *Styrelsen ska bereda och yttra sig i ärenden som ska handläggas i plenum och verkställa plenums beslut om verkställigheten inte uppdragits åt annan och fullgöra de uppdrag som Sametinget överlämnat till styrelsen.*

Skäl till ovanstående ändring är att hänvisningen att styrelsen ska sköta den löpande verksamheten för Sametinget numera är borttagen ur Sametingslagen. Den föreslagna formuleringen stämmer överens med förordning (2009:1395) med instruktion för Sametinget, §§ 8–10, se även 1.5. Genom proposition 2017/18:287 och sametingslagen 2kap. 4 § andra st.

[2] 8 § Förordning (2009:1395) med instruktion för Sametinget.

[3] 8 §, punkt 1–3 i Förordning (2009:1395) med instruktion för Sametinget.

[4] 9 § Förordning (2009:1395) med instruktion för Sametinget.

[5] 10 § Förordning (2009:1395) med instruktion för Sametinget.

förtydligas att styrelsen har ett verksamhetsansvar, inte ansvar för den löpande verksamheten.

§ 7

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
Styrelsen ska leda och samordna förvaltningen av Sametingets angelägenheter och ha uppsikt över nämnders verksamhet. Styrelsen får från nämnder och beredningar begära in de yttranden och upplysningar som behövs för att styrelsen ska kunna fullgöra sina uppgifter.[6] Samrådsmöte mellan styrelse och nämnd ska hållas om någon av parterna så begär.	Styrelsen ska leda och samordna förvaltningen *och den politiska verksamheten* och ha uppsikt över nämnders verksamhet. Styrelsen får från nämnder och beredningar begära in de yttranden och upplysningar som behövs för att styrelsen ska kunna fullgöra sina uppgifter.[7] Samrådsmöte mellan styrelse och nämnd ska hållas om någon av parterna så begär.

Skäl till ovanstående ändring är ett förtydligande av styrelsens lednings- och samordningsansvar.

13 §

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
Nämnden beslutar, inom sitt verksamhetsområde och i enlighet med fastställd delegationsordning och politiskt handlingsprogram i frågor som rör förvaltningen och Sametingets myndighetsutövning samt i andra frågor som den enligt lag eller annan författning ska ha hand om. [8]	Nämnder beslutar, inom sitt verksamhetsområde och i enlighet med fastställd delegationsordning.

Skäl till ovanstående ändring är att meningen "i frågor som rör förvaltningen" numera är borttagen ur Sametingslagen samt att delegationsordningen kan inkludera även andra frågor och uppgifter än myndighetsutövning och frågor som den enligt lag eller annan författning ska ha hand om. Borttagningen av politiskt handlingsprogram, se nedan under respektive nämnd.

16 §

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
Kulturnämndens främsta uppgift är att främja ett starkt och mångfaldigt samiskt konst och kulturliv och besluta om fördelningen av statens bidrag och av medel ur Samefonden till samisk kultur och samiska organisationer,[9] förutom till samisk	Kulturnämndens främsta uppgift är att främja ett starkt och mångfaldigt samiskt konst och kulturliv och efter *styrelsens budget*[10] besluta om fördelningen av statens bidrag och av medel ur Samefonden till samisk kultur och samiska organisationer.

[6] Jfr 6 kap 1, 11 och 12 §§ kommunallagen (2017:725).
[7] Jfr 6 kap 1, 11 och 12 §§ kommunallagen (2017:725).
[8] 2 kap 6a § sametingslagen (1992:1433)
[9] 2 kap 1 § första stycket 1 sametingslagen (1992:1433)
[10] 8 § förordning (2009:1395) med instruktion för Sametinget

idrott. Nämnden ansvarar för att sammanställa mål, riktlinjer och prioriteringar i ett politiskt handlingsprogram som ska underställas Sametingets plenum för beslut. I sitt arbete ska nämnden följa det politiska handlingsprogrammet.	

Skäl till ovanstående ändring är att styrelsen beslutar enlig förordning för budget som inkluderar statliga bidrag och andra medel som ställs till samernas gemensamma förfogande. Skäl till borttagningen i övrigt hänvisas till 12 § "Nämnden ska se till att verksamheten inom nämndens ansvarsområde bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som Sametingets plenum har bestämt samt de föreskrifter som gäller för verksamheten".

17 §

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
Näringsnämndens främsta uppgift är att stärka och utveckla det samiska samhällslivet.[11] Nämnden ansvarar för att sammanställa mål, riktlinjer och prioriteringar i ett politiskt handlingsprogram som ska underställas Sametingets plenum för beslut. I sitt arbete ska nämnden följa det politiska handlingsprogrammet.	Näringsnämndens främsta uppgift är medverka i utvecklingen av det samiska samhällslivet och bevaka att samiska behov beaktas i samhällplaneringen[12]

Skäl till borttagningen hänvisas till 12 § "Nämnden ska se till att verksamheten inom nämndens ansvarsområde bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som Sametingets plenum har bestämt samt de föreskrifter som gäller för verksamheten".

18 §

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
Rennäringsnämndens främsta uppgift är att medverka i samhällsplaneringen och bevaka att rennäringens intressen beaktas vid utnyttjande av mark och vatten.[13] Nämnden ansvarar för att sammanställa mål, riktlinjer och prioriteringar i ett politiskt handlingsprogram som ska underställas Sametingets plenum för beslut. Utifrån styrelsens beslut om rambudget och personalkostnader för anslaget främjande av rennäringen ansvarar nämnden för omdisponeringar	Rennäringsnämndens främsta uppgift är att medverka i samhällsplaneringen och bevaka att rennäringens intressen beaktas vid utnyttjande av mark och vatten.[14] Utifrån styrelsens beslut om budget och personalkostnader för anslaget främjande av rennäringen ansvarar nämnden för omdisponeringar under året.

[11] 2 kap 1 § första stycket 5 sametingslagen (1992:1433)
[12] 2 kap 1 § första stycket 5 sametingslagen (1992:1433)
[13] 2 kap 1 § första stycket 5 sametingslagen (1992:1433)
[14] 2 kap 1 § första stycket 5 sametingslagen (1992:1433)

under året. I sitt arbete ska nämnden följa det politiska handlingsprogrammet	

Skäl till borttagningen hänvisas till 12 § "Nämnden ska se till att verksamheten inom nämndens ansvarsområde bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som Sametingets plenum har bestämt samt de föreskrifter som gäller för verksamheten"

§ 19

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
Språknämndens främsta uppgift är att fastställa mål för och leda det samiska språkarbetet.[15] Nämnden ansvarar för att sammanställa mål, riktlinjer och prioriteringar i ett politiskt handlingsprogram som ska underställas Sametingets plenum för beslut. I sitt arbete ska nämnden följa det politiska det politiska handlingsprogrammet.	Språknämndens främsta uppgift är att medverka i utvecklingen av det samiska språkarbetet.

Skäl till borttagningen hänvisas till 12 § "Nämnden ska se till att verksamheten inom nämndens ansvarsområde bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som Sametingets plenum har bestämt samt de föreskrifter som gäller för verksamheten"

20 §

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
Hälso- och idrottsnämndens främsta uppgift är att arbeta med frågor som rör samers hälsa och stärka kunskapen om samers hälsa. Nämnden ansvarar för att sammanställa mål, riktlinjer och prioriteringar i ett politiskt handlingsprogram som ska underställas plenum för beslut. Nämnden ska besluta om fördelning av statens bidrag till samisk idrott. I sitt arbete ska nämnden följa det politiska handlingsprogrammet.	Hälso- och idrottsnämndens främsta uppgift är att medverka i utvecklingen i frågor som rör samers hälsa och stärka kunskapen om samers hälsa.

Skäl till borttagningen hänvisas till 12 § "Nämnden ska se till att verksamheten inom nämndens ansvarsområde bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som Sametingets plenum har bestämt samt de föreskrifter som gäller för verksamheten"

§ 28

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
Med kallelsen ska följa en kort ärendebeskrivning, rapportsammanfattning eller annat underlag för varje ärende på dagordningen. Förslag till beslut eller annat ställningstagande från styrelsens/nämndens sida ska ingå i underlaget.	*Borttagen*

[15] 2 kap 1 § första stycket 4 sametingslagen (1992:1433)

Cujultus/adress **Telefovdna/telefon** **E-boasta**
Box 90 0980 - 780 30 (vx) e-post: kansli@sametinget.se
981 22 GIRON/KIRUNA
Besöksadress: Adolf Hedinsvägen 58 **Org.nr.**: 202100-4573 www.sametinget.se

Skäl till borttagningen hänvisas till 25 § "Dagordning och underlag ska skickas senast en vecka före sammanträdet".

§ 28

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
Sammanträden ska hållas inom stängda dörrar. Styrelsen/nämnden får dock besluta att sammanträde eller del därav ska vara offentligt. Sammanträden ska dock alltid hållas inom stängda dörrar i ärenden som avser myndighetsutövning, eller i vilka det förekommer uppgifter som omfattas av sekretess enligt offentlighets och sekretesslagen (2009:400).[16]	Sammanträden ska hållas inom stängda dörrar. Styrelsen/nämnden får dock besluta att sammanträde eller del därav ska vara offentligt. Sammanträden ska dock alltid hållas inom stängda dörrar i ärenden som avser myndighetsutövning, eller i vilka det förekommer uppgifter som omfattas av sekretess enligt offentlighets och sekretesslagen (2009:400). *Det som gäller vid fysiska möten gäller även vid videomöten. Ingen obehörig får ta del av videoström, arbetsdokument eller ljud kopplat till myndighetsutövning och/eller i ärenden som omfattas av sekretess.* *Ledamöter ska som huvudregel att alltid synas i bild. Om tjänsten som används inte tillåter att alla syns i bild samtidigt avgör ordföranden om mötet ajourneras, ersättare ska kallas in eller om ärendet kan avgöras trots att samtliga ledamöter ej syns i bild.*

Sametingets styrelse föreslås besluta

att anta reviderad *Arbetsordning för styrelse och nämnder,* samt att föreslå Sametingets plenum att anta reviderad *Arbetsordning för styrelse och nämnder.*

[16] Jfr kap 25 kommunallagen (2011:725)

Dnr xx

Sámediggi
Sámedigge Sámiediggie Saemiedigkie Sametinget

Datum för beslut

xx-xx

Arbetsordning för Sametingets styrelse och nämnder

2026

Sametinget i plenum 2024-02-19—22, § 10, tidigare lydelse beslutad 2018-05-23--25, § 31, 2012-10-23--26, § 43.

Vid beslut om att anta revideringsförslag, ersätts *Arbetsordning för Sametingets styrelse och nämnder*, beslutad den 19–22 februari 2024 med detta dokument.

Allmänt

1 § Sametingets plenum ska bland Sametingets ledamöter utse en styrelse om högst sju ledamöter och lika många ersättare. En av ledamöterna ska därvid utses att vara ordförande.[17]

Sametingets styrelse ska ansvara för Sametingets verksamhet. Det innebär att man ska tillse att verksamheten bedrivs effektivt och lagenligt, att myndigheten redovisar tillförlitligt och rättvisande och hushållar väl med statens medel och att myndigheten följer de förpliktelser som följer av Sveriges medlemskap i EU[18].

Styrelsen beslutar också om årsredovisning, budgetunderlag och budget och säkerställer att det finns en betryggande styrning och kontroll. Styrelsen beslutar även om verksamhetsplan och föreskrifter om partistöd och föreskrifter om fördelning av bidrag till samisk kultur som ställts till Sametingets förfogande[19].

Styrelsen ska besluta om åtgärder med anledning av Riksrevisionens rapporter och vid invändningar från revisionen ska styrelsen redovisa vilka åtgärder som myndigheten vidtagit[20]. Styrelsen ska också senast den 1 mars varje år till Justitiekanslern lämna en ärendeförteckning över de ärenden som inkommit före den 1 juli föregående år men som inte avgjorts[21].

Styrelsen ska bereda och yttra sig i ärenden som ska handläggas i plenum och verkställa plenums beslut om verkställigheten inte uppdragits åt annan och fullgöra de uppdrag som Sametinget överlämnat till styrelsen.

2 § Sametingets plenum ska tillsätta en valnämnd som ansvarar för Sametingets uppgifter vid val till Sametinget.[22] Sametingets plenum har därutöver tillsatt nämnder med uppdrag att jämte styrelsen bereda, förvalta och verkställa Sametingets plenums beslut.[23]

3 § I sametingslagen finns bestämmelser om styrelsens och nämndernas beslutanderätt i frågor som rör förvaltningen och myndighetsutövningen.[24] Enligt förordning med instruktion för Sametinget är tinget förvaltningsmyndighet inom rennäringens område och för samisk kultur.[25] Enligt förordning om nationella minoriteter och minoritetsspråk ansvarar Sametinget för uppföljningen av förvaltningsmyndigheters tillämpning av lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk när det gäller samer och samiska.[26]

---

[17] 2 kap 4 § sametingslagen (1992:1433)

[18] 8 § Förordning (2009:1395) med instruktion för Sametinget.

[19] 8 §, punkt 1–3 i Förordning (2009:1395) med instruktion för Sametinget.

[20] 9 § Förordning (2009:1395) med instruktion för Sametinget.

[21] 10 § Förordning (2009:1395) med instruktion för Sametinget.

[22] 2 kap 5 § sametingslagen (1992:1433)

[23] 2 kap 5 § sametingslagen (1992:1433)

[24] 2 kap 6 a § sametingslagen (1992:1433)

[25] 1 § förordning (2009:1395) med instruktion för Sametinget

[26] 3 § förordning (2009:1299) om nationella minoriteter och minoritetsspråk

4 § I sametingslagen finns bestämmelser om bland annat beslutsförhet och jäv.[27] I förvaltningslagen finns bestämmelser om bland annat jäv[28], omröstning[29], avvikande mening[30] och motivering av beslut.[31] I förordning med instruktion för Sametinget finns bestämmelser om bland annat delegering[32] och ärendenas handläggning.[33] I myndighetsförordningen finns bestämmelser om bland annat beslut.[34]

5 § Personalföreträdare har rätt att närvara och yttra sig vid all handläggning i styrelse och nämnder[35], förutom när jäv föreligger[36] eller när styrelsen eller nämnden handlägger ärenden som avser myndighetsutövning mot någon enskild, såvida ärendet inte rör en obestämd krets av enskilda.[37]

Styrelsens uppgifter

6 § Sametingets styrelse ska ansvara för Sametingets verksamhet. Det innebär att man ska tillse att verksamheten bedrivs effektivt och lagenligt, att myndigheten redovisar tillförlitligt och rättvisande och hushållar väl med statens medel och att myndigheten följer de förpliktelser som följer av Sveriges medlemskap i EU[38]. Styrelsen beslutar också om årsredovisning, budgetunderlag och budget och säkerställer att det finns en betryggande styrning och kontroll. Styrelsen beslutar även om verksamhetsplan och föreskrifter om partistöd och föreskrifter om fördelning av bidrag till samisk kultur som ställts till Sametingets förfogande[39].

Styrelsen ska besluta om åtgärder med anledning av Riksrevisionens rapporter och vid invändningar från revisionen ska styrelsen redovisa vilka åtgärder som myndigheten vidtagit[40]. Styrelsen ska också senast den 1 mars varje år till Justitiekanslern lämna en ärendeförteckning över de ärenden som inkommit före den 1 juli föregående år men som inte avgjorts[41].

Styrelsen ska bereda och yttra sig i ärenden som ska handläggas i plenum och verkställa plenums beslut om verkställigheten inte uppdragits åt annan och fullgöra de uppdrag som Sametinget överlämnat till styrelsen.

7 § Styrelsen ska leda och samordna förvaltningen och den politiska verksamheten av Sametingets angelägenheter och ha uppsikt över nämnders verksamhet. Styrelsen får från

---

[27] 2 kap 6 § sametingslagen (1992:1433)
[28] 16 – 18 §§ förvaltningslagen (2017:900)
[29] 29 § förvaltningslagen (2017:900)
[30] 30 § förvaltningslagen (2017:900)
[31] 32 § förvaltningslagen (2017:900)
[32] 15 § förordning (2009:1395) med instruktion för Sametinget
[33] 16 och 17 §§ förordning (2009:1395) med instruktion för Sametinget
[34] 21 § myndighetsförordningen (2007:515)
[35] 4 § personalföreträdarförordningen (1987:1101)
[36] 13 § personalföreträdarförordningen (1987:1101)
[37] Jfr 7 kap 14 § kommunallagen (2017:725)
[38] 8 § Förordning (2009:1395) med instruktion för Sametinget.
[39] 8 §, punkt 1–3 i Förordning (2009:1395) med instruktion för Sametinget.
[40] 9 § Förordning (2009:1395) med instruktion för Sametinget.
[41] 10 § Förordning (2009:1395) med instruktion för Sametinget.

nämnder och beredningar begära in de yttranden och upplysningar som behövs för att styrelsen ska kunna fullgöra sina uppgifter.[42] Samrådsmöte mellan styrelse och nämnd ska hållas om någon av parterna så begär.

Styrelsen ska fortlöpande följa verksamheten hos de myndigheter och organisationer som Sametinget har utsett eller föreslagit ledamot till.

8 § Styrelsen får bereda en annan nämnd tillfälle att yttra sig i ett ärende eller en fråga som berör denna nämnds verksamhetsområde. En nämnd får komma överens med en annan nämnd om att bereda ett ärende gemensamt.

9 § Sametingets kansli är styrelsens beredningsorgan. Sametingets kanslichef tillser att även andra nämnder har den tillgång till tjänstemannaresurser som krävs för verksamheten.[43]

10 § Styrelsen ska redovisa till Sametingets plenum hur de har fullgjort uppdrag som Sametingets plenum har lämnat till den.[44]

11 § Styrelsen utser inom sig vice ordförande.

Nämndernas uppgifter

12 § Nämnden ska se till att verksamheten inom nämndens ansvarsområde bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som Sametingets plenum har bestämt samt de föreskrifter som gäller för verksamheten.

Nämnden ska också se till att den interna kontrollen är tillräcklig samt att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt.[45]

13 § Nämnder beslutar, inom sitt verksamhetsområde och i enlighet med delegationsordningen.

14 § Nämnden bereder och yttrar sig i ärenden som plenum överlämnat till den och ansvarar för att Sametingets plenums beslut verkställs. Nämnden ska redovisa till Sametingets plenum hur de har fullgjort uppdrag som Sametingets plenum har lämnat till den.[46]

---

[42] Jfr 6 kap 1, 11 och 12 §§ kommunallagen (2017:725).

[43] 11–12 §§ förordning (2009:1395) med instruktion för Sametinget

[44] 2 kap 4-5 §§ sametingslagen (1992:1433), jfr 6 kap 4 – 5 §§ kommunallagen (2017:725)

[45] Jfr 6 kap 6 § kommunallagen (2017:725)

[46] 2 kap 4–5 §§ förordning (2009:1395) med instruktion för Sametinget, jfr 6 kap 4 – 5 §§ kommunallagen (2017:725)

[41] 2 kap 5 § sametingslagen (1992:1433)

Valnämnden
15 § Valnämndens främsta uppgift är att ansvara för Sametingets uppgifter vid val till Sametinget. Valnämnden ansvarar för öppnande av varje nytt Sameting i den mån Sametingsordningen[47] eller Sametinget inte föreskriver något annat.

Kulturnämnden
16 § Kulturnämndens främsta uppgift är att främja ett starkt och mångfaldigt samiskt konst och kulturliv och efter styrelsens budget [48]besluta om fördelningen av statens bidrag och av medel ur Samefonden till samisk kultur och samiska organisationer.

Näringsnämnden
17 § Näringsnämndens främsta uppgift är att stärka och utveckla det samiska samhällslivet

Rennäringsnämnden
18 § Rennäringsnämndens främsta uppgift är att medverka i samhällsplaneringen och bevaka att rennäringens intressen beaktas vid utnyttjande av mark och vatten.[49] Utifrån styrelsens beslut om budget och personalkostnader för anslaget främjande av rennäringen ansvarar nämnden för omdisponeringar under året.

Språknämnden
19 § Språknämndens främsta uppgift är att utifrån plenums mål och riktlinjer leda det samiska språkarbetet.[50]

Hälso-, äldre- och idrottsnämnden
20 § Hälso- och idrottsnämndens främsta uppgift är att arbeta med frågor som rör samers hälsa och stärka kunskapen om samers hälsa.

Nämndernas sammansättning

21 § Sametingets plenum utser ordförande och övriga ledamöter i nämnderna. Mandattiden är fyra år och sammanfaller med mandattiden för styrelsen om inte Sametingets plenum fastställt annat.

22 § Nämnderna består av ordförande och fyra ledamöter, förutom valnämnden som består av ordförande och sex ledamöter, samtliga med personliga ersättare. Nämnderna utser inom sig vice ordförande.

---

[47] 13–14, 103–104 och 106 §§ Sametingsordningen
[48] 8 § förordning (2009:1395) med instruktion för Sametinget
[49] 2 kap 1 § första stycket 5 sametingslagen (1992:1433)
[50] 2 kap 1 § första stycket 4 sametingslagen (1992:1433)

Planering och förberedelser

23 § Ordföranden har ansvaret för planering och förberedelser av styrelse-/nämndsmötena. Styrelsen/nämnden ska planera sammanträdesfrekvensen för året och prioriteringen av de frågor som ska behandlas på de olika sammanträdena.

24 § Styrelsen/nämnden bestämmer tid och plats för sina sammanträden. Sammanträde ska hållas också om minst en tredjedel av ledamöterna begär det eller ordföranden anser att det behövs.[51]

Underlag till sammanträden

25 § Skriftlig kallelse ska skickas ut senast två veckor före sammanträdet. Dagordning och underlag ska skickas ut senast en vecka före sammanträdet. Ordföranden ansvarar för att dagordning, kallelse och underlag tas fram och går ut i tid. Kallelse och medföljande handlingar ska på samma sätt delges ersättare och personalföreträdare.

26 § Ledamot som är förhindrad att närvara ska i god tid underrätta ordföranden och sin ersättare om detta.

§ 27 Om alla närvarande ledamöterna är eniga om det, får underlaget för ett beslut eller annat viktigt ställningstagande i yttersta undantagsfall lämnas ut till ledamöterna senast under sammanträdet.

Sammanträdet

28 § Sammanträden ska hållas inom stängda dörrar. Styrelsen/nämnden får dock besluta att sammanträde eller del därav ska vara offentligt. Sammanträden ska dock alltid hållas inom stängda dörrar i ärenden som avser myndighetsutövning, eller i vilka det förekommer uppgifter som omfattas av sekretess enligt offentlighets och sekretesslagen (2009:400).[52]

Det som gäller vid fysiska möten gäller även vid videomöten. Ingen obehörig får ta del av videoström, arbetsdokument eller ljud kopplat till myndighetsutövning och/eller ärenden som omfattas av sekretess.

Ledamöter ska som huvudregel alltid synas i bild. Om tjänsten som används inte tillåter att alla syns i bild samtidigt avgör ordföranden om mötet ajourneras, ersättare ska kallas in eller om ärendet kan avgöras trots att samtliga ledamöter ej syns i bild.

29 § Ordföranden i styrelsen eller i en nämnd får fatta beslut på styrelsens eller nämndens vägnar i ärenden som är så brådskande att styrelsens eller nämndens avgörande inte kan avvaktas. Ett sådant beslut ska anmälas vid nästa sammanträde.

---

[51] Jfr 6 kap 22 § kommunallagen (2017:725)

[52] Jfr 6 kap 25 § kommunallagen (2017:725)

Beslut per capsulam får användas när samtliga ledamöter är eniga om att tillämpa den mötesformen.

Delegering

30 § Delegation ska framgå av delegationsordning.[53]

Protokoll och justering

31 § Vid sammanträdena ska protokoll föras på ordförandens ansvar. Protokollet ska redovisa vilka ledamöter och ersättare som har tjänstgjort och vilka ärenden som har handlagts. Protokollet ska för varje ärende redovisa vilka beslut som har fattats, vilka ledamöter som har deltagit i besluten och vilka avvikande meningar (reservationer) som har anmälts mot besluten.[54]

32 § Protokollet justeras av ordföranden och en ledamot senast fjorton dagar efter sammanträdet.38 Styrelsen/nämnden kan besluta att en paragraf i protokollet ska justeras omedelbart. Paragrafen ska redovisas skriftligt innan den justeras.

[53] 15 § förordning (2009:1395) med instruktion för Sametinget

[54] Jfr 5 kap 65 – 67 §§ kommunallagen (2017:725)

§ 26

SKRIVELSE

2026-04-24

Sámediggi
Sámediggge Sámiediggie Saemiedigkie Sametinget

Parlamentarisk kommitté för utveckling av styrdokument, ledning och uppföljning

Styrelsen föreslog plenum i slutet av maj 2024 att en inrätta en sameparlamentarisk kommitté med uppdrag att lämna förslag på åtgärder för att förbättra de interna styrdokumenten, den praktiska efterlevnaden av dem samt ge förslag på hur processer kan stabiliseras och bli hållbara över tid. Bakgrunden till bildandet var Statskontorets rapport *Självbestämmande på pappret men inte i praktiken?* (Ku2023/01233). Utifrån den rapporten ställde regeringen villkor i regleringsbrevet 2024 att Sametinget ska redovisa vilka åtgärder som vidtagits med anledning av de förslag som lämnats i Statskontorets rapport. Dessa villkor gäller även för 2026 fram till 1 september då uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet.

Plenum beslutade därefter att tillsätta en sameparlamentarisk kommitté med en (1) ordinarie sametingsledamot från varje sametingsparti och att kommitténs mandatperiod är från 2024-05-28--31 med mandat till och med den 30 november 2025. Oppositionens ledamöter blev utsedda först vid plenumet den 20 februari 2025. Kommitténs mandatperiod har nu förlängts till och med plenum i maj 2026.

Statskontorets rapport

Statskontoret, som publicerade sin rapport 24 november 2023, sammanfattar sina iakttagelser enligt följande:

- Sametinget fullgör till stor del sitt uppdrag inom områdena språk, kultur och information om samiska förhållanden. Men däremot finns det flera brister inom rennäringsområdet. Brister finns i den interna styrningen, otillräckliga resurser och en ökad efterfrågan på Sametingets kunskap och kompetens.
- Samebyar, samiska intresseorganisationer, lokala sameföreningar och de som röstar till Sametinget har ganska lågt förtroende för Sametinget. Särskilt lågt är förtroendet för ledamöterna i Sametingets styrelse och för Sametingets arbete inom rennäringsområdet.
- Sametingets ledning, styrning och uppföljning är inte ändamålsenlig. Därför anser vi att Sametinget inte lever upp till verksamhetskraven i myndighetens instruktion. Styrelsen tar inte sitt fulla ansvar för den interna styrningen och kontrollen. Myndigheten har inte heller genomfört tillräckliga åtgärder för att stärka vare sig styrning eller kontroll. Dessutom brister Sametingets verksamhetsplan, årsredovisning och budgetunderlag i flera avseenden, vilket gör det svårt att bedöma myndighetens resultat, hur de använder sina resurser och vilka resurser som de

behöver. Underlagen fungerar inte heller som strategiska verktyg för styrning och uppföljning på det sätt som de borde.

- En stor del av problemen beror på en otydlig ansvars- och uppgiftsfördelning inom myndigheten samt att plenum, styrelsen och kansliet inte har lyckats komma överens om gemensamma och stabila spelregler för verksamheten.
- Regeringens styrning är inte tillräckligt anpassad till syftet med verksamheten. Regeringens styrning av Sametinget bör bli mer verksamhetsanpassad och ändamålsenlig. Regeringen bör utreda om Sametinget har tillräckligt med resurser för att delta i samhällsplaneringen.
- Regeringen och Sametinget behöver agera samlat för att få till verklig förändring.

Parlamentariska kommitténs uppdrag

1. Utarbeta förslag till nya arbetsordningar och delegationsordningar som tydliggör plenum, presidiet, styrelsen, nämnders, råd och kansliets uppgifter, ärendehantering och beslutsmandat vad gäller olika ärendetyper.
2. Utarbeta förslag på hur samspelet mellan plenum, styrelse och kansli kan förbättras genom tydligare processer vad gäller budget, budgetunderlag och verksamhetsplan.
3. Analysera hur den praktiska efterlevnaden av styrdokumenten kan förbättras.
4. Ge förslag på hur styrdokument och förslag på processer kan stabiliseras och bli hållbara över tid.
5. Analysera ändamålsenligheterna med dagens nämnder och lämna förslag på vilka nämnder (alt. utskott) som ska inrymmas i Sametingets verksamhet samt sammansättningen av nämnderna.

Genomförande

Tillsammans med en arbetsgrupp från kansliet samt en extern utredare, har kommittén analyserat styrdokumenten (Sametingsordningen, arbetsordning för styrelsen och nämnder, delegationsordningar samt kanslichefsinstruktionen) och ändringsförslag med konsekvensanalyser har presenterats för politiska bedömningar och beslut senast vid plenum i februari 2026. Kommittén har även analyserat hur samspelet mellan plenum, styrelse och kansli kan förbättras, hur styrdokument och processer kan bli hållbara över tid samt hur uppföljningen kan förbättras så den praktiska efterlevnaden av styrdokument kan förbättras.

Förslag

Det förslag som parlamentariska kommittén nu lägger fram, kan sammanfattas med att arbetsordning för styrelse och nämnder revideras så att den överensstämmer med de förändringar i sametingslagen som trädde i kraft den 1 juli 2019. Förslaget innebär att Sametingsordningen ändras för att göra det möjligt att komplettera arbetsordningen med nämndernas delegationsordning och kanslichefsinstruktion/-delegation till ett nytt sammansatt styrdokument; *Arbetsordning för styrelse, nämnder och kanslichef.* Ändringen är i överensstämmelse med Statskontorets rapport att stärka och tydliggöra plenums roll och

synliggöra skillnaden mellan plenum, myndighetsledning och chefskap över den löpande verksamheten.

Vidare föreslås att Sametinget inför *planeringsdirektiv* från plenum till styrelsen för att förbättra samspelet mellan Sametingets organ, att en *verksamhetscontroller* (redan genomfört) inrättas för att förbättra efterlevnaden av styrdokument, och att politiker och personal ska erbjudas *utbildning och relevanta verktyg* för att säkerställa att dessa har tillräcklig kunskap och utbildning i Sametingets styrdokument, statlig förvaltning och processer för uppföljning.

I och med detta fastställda förslag anser kommittén att den fullgjort sitt uppdrag och att den parlamentariska kommittén därmed kan avslutas.

§27

Process för framtagande av verksamhetsplan

1. Dokumentets syfte och funktion

Detta dokument beskriver processen för framtagande av Sametingets verksamhetsplan. Syftet är att tydliggöra hur verksamhetsplanen tas fram och används i samspelet mellan plenum, styrelse, nämnder och kansli, samt att beskriva hur ansvar och roller fördelas inom ramen för Sametingets styrkedja. Det anger ramar och principer för processen, men reglerar inte verksamhetsplanens innehåll eller operativa genomförande.

Processbeskrivningen omfattar den övergripande planeringslogiken, från plenums beslut om VP-direktiv till styrelsens beslut om verksamhetsplan, samt hur dialog, avstämning och hantering av tillkommande regeringsuppdrag sker under planeringsarbetet.

2. Syftet med VP-processen

Processen ska skapa en sammanhållen styrkedja där plenums politiska inriktning omsätts till strategisk planering hos styrelsen och vidare till operativt genomförande inom kansliet.

Syftet med VP-direktivet och den tillhörande processen är att:

- skapa förutsättningar för en sammanhållen och transparent styrning där plenum fastställer övergripande mål och inriktning, styrelsen beslutar om verksamhetsplan och kansliet ansvarar för genomförande och uppföljning,
- lägga en stabil grund för planering, uppföljning och resursanvändning i ett flerårigt perspektiv,
- stärka rättssäkerhet, transparens och effektivitet genom tydliga styrsignaler, ansvarsfördelning och uppföljningsbara prioriteringar.

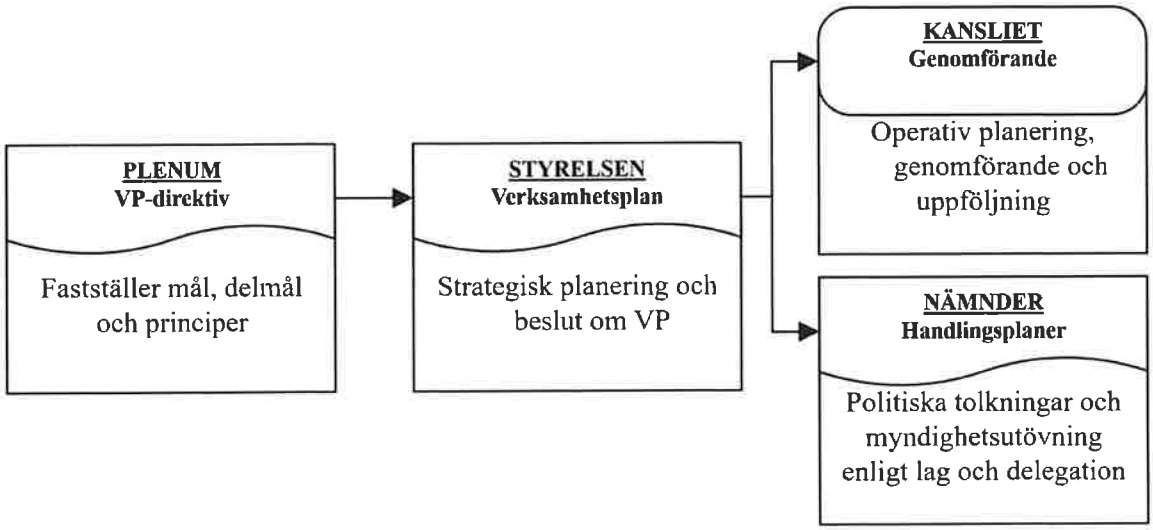
3. Rättslig grund

Arbetet med Sametingets verksamhetsplan ska ske med respekt för Sametingets urfolksrättsliga åtaganden och bedrivas inom ramen för sametingslagen, förordningen med instruktion för Sametinget samt gällande regleringsbrev och annan tillämplig förvaltningsrättslig reglering.

4. Styrkedja och ansvarsfördelning i processen

Detta kapitel beskriver hur ansvar och roller är fördelade mellan plenum, nämnder, styrelse och kansli i processen för framtagande av Sametingets verksamhetsplan. Syftet är att tydliggöra styrkedjan från politisk inriktning till operativt genomförande och säkerställa att planeringen sker på rätt nivå och i enlighet med Sametingets styrmodell. Figuren nedan

illustrerar beslutshierarkin på en övergripande nivå och ansvarsfördelningen i processen för verksamhetsplanering.

Figur 1. Översiktlig illustration av hur VP-direktivet utgör grund för styrelsens verksamhetsplan, som i sin tur bland annat styr nämndernas planering av respektive verksamhet. Figuren är vägledande och ersätter inte ansvarsfördelning enligt lag, delegation, arbetsordning eller andra styrdokument.

Styrkedjan i Sametinget utgår från plenums strategiska beslut, styrelsens strategiska planering och kanslichefens operativa ansvar. Nämnderna ingår i styrkedjan genom att inom sina respektive sakområden tolka plenums mål, delmål och principer politiskt samt utöva myndighetsutövning enligt lag och delegation.

4.1 Plenum

Plenum är Sametingets högsta beslutande organ och fastställer den övergripande politiska inriktningen genom huvudmål, delmål och principer. Plenum beslutar i frågor av principiell betydelse och anger den politiska riktning som ska gälla för den aktuella direktivperioden.

4.2 Nämnderna

Nämnderna utgör en del av Sametingets politiska organisation och verkar inom sina respektive sakområden. Deras arbete tar sin utgångspunkt i verksamhetsplanen och bidrar till VP-processen genom planering och myndighetsutövning i enlighet med lag, instruktion och delegationsordning. Inom ramen för detta ansvar följer nämnderna utvecklingen inom sina sakområden och gör politiska tolkningar utifrån detta.

4.3 Styrelsen

Styrelsen ansvarar för myndighetens verksamhet och leder den strategiska planeringen genom att till plenum lägga fram förslag till nästkommande verksamhetsdirektiv. När direktivet har beslutats ansvarar styrelsen för att, inom ramen för VP-direktivet, besluta om

verksamhetsplan, budget och budgetunderlag på strategisk nivå, årsredovisning samt riktlinjer för intern styrning och kontroll.

I VP-processen omsätter styrelsen plenums mål, delmål och principer till strategiska prioriteringar, styrsignaler och indikatorer. Styrelsen ansvarar för att verksamhetsplanen är strategisk, genomförbar och möjlig att följa upp i enlighet med gällande krav. Arbetet bedrivs i dialog med nämnderna, vars förslag och synpunkter inhämtas i beredningen.

4.4 Kanslichefen och kansliet

Kanslichefen ansvarar för den operativa verksamheten och leder kansliet. Kansliet genomför styrelsens beslut och ansvarar för den operativa planeringen, inklusive aktiviteter, resursfördelning och arbetsformer.

Kansliet säkerställer att verksamheten bedrivs i enlighet med lagar, förordningar och interna styrdokument samt utvecklar operativa indikatorer och följer upp genomförandet. I VP-processen innebär detta att kansliet ansvarar för hur verksamhetsplanens inriktning omsätts i praktiskt arbete.

5. VP-direktivets roll i processen

VP-direktivet är ett politiskt styrdokument som uttrycker plenums långsiktiga mål och inriktningar och utgör den högsta strategiska ramen för Sametingets planering och styrning. Direktivet anger vad som ska prioriteras under direktivperioden, men reglerar inte hur arbetet ska genomföras.

I VP-processen fungerar direktivet som utgångspunkt för den fortsatta planeringen i organisationen. Styrelsen använder VP-direktivet för att ta fram verksamhetsplanen och formulera strategiska prioriteringar, styrsignaler och indikatorer. Nämnderna använder direktivet som grund för sina politiska tolkningar inom respektive sakområde, och kansliet använder verksamhetsplanen – som bygger på VP-direktivet – som underlag för operativ planering och genomförande.

Genom denna ordning säkerställs att plenums politiska inriktning får genomslag i verksamheten, samtidigt som ansvarsfördelningen mellan politisk nivå, strategisk planering och operativt genomförande upprätthålls.

6. Planerings- och uppföljningsprocess

Detta kapitel beskriver hur VP-direktivet omsätts till planering, genomförande och uppföljning inom Sametinget. Kapitlet tydliggör hur styrelsen och kansliet använder direktivet och verksamhetsplanen i sina respektive roller, samt hur uppföljning och återrapportering till plenum sker.

6.1 Styrelsens tillämpning i VP-processen

Styrelsen ska säkerställa att verksamhetsplanen omsätter plenums mål, delmål och prioriteringar på ett sätt som, inom myndighetens uppdrag, främjar samiskt självbestämmande, utveckling och en välfungerande och rättssäker myndighetsutövning. Verksamhetsplanen ska bidra till en samlad och samordnad utveckling av Sametingets verksamhet.

I VP-processen använder styrelsen VP-direktivet för att:

- fastställa strategiska prioriteringar inom respektive principområde,
- formulera styrsignaler som vägleder kansliets planering och avvägningar,
- fastställa strategiska indikatorer för uppföljning av delmålsnivån,
- säkerställa att verksamhetsplanen är förenlig med lag, instruktion och kraven på intern styrning och kontroll.

6.2 Kansliets tillämpning i VP-processen

Kansliet använder verksamhetsplanen, som bygger på VP-direktivet, som grund för den operativa planeringen. Detta omfattar planering och genomförande av verksamheten inom de ramar och prioriteringar som styrelsen har fastställt.

I VP-processen innebär detta att kansliet:

- formulerar aktiviteter, arbetsmetoder och resursplaner,
- tar fram operativa indikatorer för genomförandet,
- genomför verksamheten och följer upp resultat i enlighet med verksamhetsplanen.

Kansliet ansvarar för hur verksamheten bedrivs i praktiken, medan den strategiska inriktningen fastställs av styrelsen.

6.3 Samverkan mellan politik och förvaltning – VP-konferensen

VP-konferensen utgör ett forum för samverkan och dialog mellan politiken och kansli i arbetet med Sametingets verksamhetsplan. Konferensen syftar till att skapa en gemensam förståelse för den kommande verksamhetsplanens inriktning, de strategiska prioriteringar som ska göras inför verksamhetsåret samt de förutsättningar som gäller för planering och genomförande.

VP-konferensen är ett dialog- och beredningsforum, där övergripande prioriteringar, målkonflikter, risker och resursförutsättningar diskuteras, liksom förutsättningarna för att verksamhetsplanen ska vara genomförbar. Dialogen bidrar till ökad samsyn och kvalitet i planeringsarbetet, samtidigt som ansvarsfördelningen i styrkedjan respekteras.

VP-konferensen ska därmed ses som ett stöd för styrelsens fortsatta strategiska arbete med verksamhetsplanen och för kansliets förberedelser inför operativ planering.

6.4 Uppföljning

Uppföljningen ska ge plenum underlag för att följa utveckling och genomslag i förhållande till delmålen, styrelsens prioriteringar samt behov av eventuella justeringar i inriktningen.

VP-direktivet utgör därmed den politiska referenspunkten för uppföljning, resultatredovisning och strategiska bedömningar av Sametingets verksamhet.

7. Planeringslogik och årscykel

VP-direktivet utgör grunden för Sametingets planerings- och uppföljningsprocess samt för den interna styrningen och kontrollen. Direktivet ligger till grund för efterföljande riskanalyser, kontrollmoment och uppföljning i enlighet med kraven i förordningen om intern styrning och kontroll.

Genom VP-processen skapas en sammanhållen planeringslogik där plenums politiska inriktning omsätts till strategisk planering och operativt genomförande över verksamhetsåret. VP-direktivet ger därmed en stabil och förutsägbar ram för verksamhetsplanering, budgetarbete och uppföljning över tid. Planerings- och uppföljningsprocessen syftar till att följa utveckling över tid och möjliggöra politiska omprövningar vid varje VP-direktiv, inte att låsa mål vid fasta tidpunkter.

Genom denna planeringslogik säkerställs att Sametingets verksamhetsplanering är långsiktig, samordnad och förenlig med både politiska beslut och gällande regelverk.

§ 28

Direktiv för Sametingets verksamhetsplan 2027

För beslut av plenum

Bakgrund och syfte

Sametinget är både ett folkvalt parlament och en förvaltningsmyndighet med särskilt ansvar för samiska frågor. VP-direktivet anger den politiska inriktning som plenum fastställer för perioden och utgör den övergripande ramen för Sametingets strategiska arbete.

Plenum fastställer genom VP-direktivet den politiska inriktning som ska gälla för Sametingets verksamhet under perioden.

Direktivet

Plenum fastställer genom detta direktiv de huvudmål och delmål som anger den politiska inriktningen för Sametingets arbete. Huvudmålen uttrycker de övergripande samhällsförändringar och utvecklingsriktningar som plenum vill att Sametinget ska verka för under perioden. Delmålen förtydligar vilken inriktning som plenum önskar att Sametingets verksamhet ska ha under direktivets giltighet.

Principer för tolkning av målen

Principerna uttrycker de värderingar och politiska prioriteringar som plenum vill ska prägla Sametingets utveckling under VP-direktivperioden. De kompletterar huvud- och delmålen genom att tydliggöra vilka perspektiv och förhållningssätt som plenum vill ska ges särskild vikt i den fortsatta strategiska inriktningen inom myndigheten.

Principerna omfattar områden där Sametingets möjligheter att påverka varierar. Vissa frågor ligger inom myndighetens egen rådighet, medan andra kräver samverkan eller politiskt påverkansarbete gentemot externa aktörer. Därför uttrycks principerna på en övergripande nivå.

Huvudmål och delmål och principer för 2027

1: Självbestämmande utifrån samiska värderingar

Syfte: Att stärka det samiska folkets inflytande över frågor som rör språk, kultur, samhällsutveckling och livsvillkor, i enlighet med urfolksrätt och folkrättsliga grundläggande principer.

Förväntad långsiktig effekt: Samiska behov och rättigheter får ett tydligare genomslag i nationella, nordiska och internationella beslutsprocesser, och Sametinget verkar som en stark och legitim företrädare för det samiska folket.

Delmål:

a. Stark politisk och samhällelig representation, regional, nationellt och internationellt
b. Inflytande i ekonomiska, sociala, kulturella beslutsprocesser, nationellt och internationellt
c. Urfolksrätten respekteras och implementeras

Principer mål 1:

Självbestämmande är ett grundläggande politiskt mål för det samiska folket och ska vila på samiska värderingar, kulturyttringar och den samiska värdegrunden. De följande principerna uttrycker plenums viljeinriktning för VP-direktivperioden inom området självbestämmande, och anger vilka perspektiv som ska ges särskild tyngd i den strategiska inriktningen.

- Självbestämmande är en rättighet för det samiska folket som utgår från samiska värderingar och kulturyttringar.
- Självbestämmande är en princip som ska genomsyra allt politiskt arbete och all utveckling i Sápmi och vilar på vår rätt som urfolk att själva fatta beslut i frågor som rör oss.
- Ett starkt samiskt samhälle behöver en tydlig och samlande röst, och Sametinget utgör en demokratisk plattform för samiskt självstyre.
- Ett livskraftigt samiskt samhälle, med starka institutioner och organisationer, är en viktig förutsättning för att samer ska kunna utöva sitt självbestämmande.
- Relationen mellan staten och det samiska folket ska präglas av konsultationsrätt och principen om fritt, informerat förhandssamtycke (FPIC).
- Att förverkliga samiskt självbestämmande kräver långsiktiga strukturer för inflytande, institutionell utveckling och rättsliga reformer.

2: Ett rikt kulturliv och skyddat kulturarv

Syfte: Att främja ett långsiktigt skydd och en fortsatt utveckling av samiskt kulturarv, traditionell kunskap och samtida kulturuttryck.

Förväntad långsiktig effekt: Samiska kulturinstitutioner och kulturutövare har stabila och hållbara förutsättningar, och det samiska kulturarvet är skyddat, synliggjort och överfört mellan generationer.

Delmål:

a. Starka (stödja) samiska kulturinstitutioner och organisationer
b. Återförande av kvarlevor, föremål och arkivsamlingar
c. Stärkt rättsligt skydd av det immateriella kulturarvet och kulturmiljöer

Principer mål 2:

Samisk kultur är både samtida och traditionell och utgör en grund för identitet, gemenskap och kontinuitet i Sápmi. De följande principerna uttrycker plenums viljeinriktning för VP-direktivperioden och anger vilka värden som ska ges särskild tyngd i den strategiska inriktningen.

- Samisk kultur är en grund för samisk identitet som bär språk, berättelser och uttryck som håller Sápmi levande.
- Kulturell egenmakt ska värnas så att samer själva kan definiera, utöva och förvalta sin kultur.

- Samiska kultur- och utbildningsinstitutioner, kulturutövare och kulturmiljöer behöver långsiktiga och stabila förutsättningar för att utvecklas över tid.
- Samiska kulturmiljöer, kulturarv och immateriella uttryck ska skyddas och ges en central plats i samhällsplanering och kulturpolitik.
- Överföring av árbediehtu och kulturell kunskap mellan generationer är avgörande för kulturens kontinuitet och ska ges särskilt stöd.
- Kulturen behöver vara synlig och tillgänglig i vardag, utbildning, medier och offentlig miljö, då detta stärker identitet och gemenskap.

3: Hållbart samiskt samhälle med bärkraftiga näringar och en livskraftig renskötsel

Syfte: Att främja ekonomiskt, socialt och ekologiskt hållbara samiska näringar och stärka renskötseln som en bärande kultur- och livsmiljöbärare genom insatser inom Sametingets mandat och i samverkan med berörda aktörer.

Förväntad långsiktig effekt: Renskötsel och övriga samiska näringar ges stärkt förmåga att möta klimatförändringar, exploatering och andra yttre påfrestningar och kan utvecklas över tid.

Delmål:

a. Utvecklade stödformer riktade till företagen inom samiska näringar och bättre anpassade stödformer för renskötselföretagen
b. Inflytande i samhällsplanering och regional utveckling där samiska näringars behov beaktas vid nyttjande av mark och vatten
c. Förluster p.g.a rovdjur är från 5 % och maximalt 10 %, samt skadorna ersätts med verklig kostnad
d. Utvecklade stödformer för klimatanpassning

Principer mål 3:

Ett hållbart samiskt samhälle bygger på en långsiktig balans mellan natur, kultur och näringar, där mark, vatten och livsmiljöer förvaltas med respekt för urfolksrätten och samiska värderingar. Principerna nedan uttrycker plenums viljeinriktning för VP-direktivperioden inom området, och anger vilka perspektiv som ska ges särskild vikt i den övergripande strategiska inriktningen.

- Ett hållbart Sápmi förutsätter att mark och vatten nyttjas i balans med naturens bärkraft och utan att den samiska kulturen utarmas.
- Renskötseln är en viktig grund för det samiska samhället genom att vara en urfolksnäring som bär språk, kultur, sedvana och identitet, och den är central för att Sápmi ska vara livskraftigt och hållbart.
- Klimatförändringar, exploatering och fragmentering av landskapet hotar renskötselns förutsättningar och kräver att staten tar ansvar för att skydda marker, ekosystem och biologisk mångfald.
- Ett hållbart nyttjande av naturresurserna är en förutsättning för att samiska näringar ska kunna bestå och utvecklas, och för att samisk kultur och livsmiljö ska kunna upprätthållas.
- Samiska näringar, inklusive duodji, behöver långsiktiga och rättvisa villkor som möjliggör ekonomisk trygghet och utveckling.

- Renskötselns rättigheter och behov ska respekteras i all samhällsplanering, och aktiviteter som rör markanvändning ska utgå från samiska rättigheter, urfolkskunskap och ett sammanhållet landskap.
- Beslut, lagstiftning och förvaltning som berör samiska frågor bör utformas med samiskt inflytande och i enlighet med konsultationsordningen, med hänsyn till sedvanor, ekosystem och de klimatförändringar som påverkar samiska livsmiljöer.

4: De samiska språken är levande och välmående språk som används, värdesätts och skyddas i samhället

Syfte: Att främja de samiska språkens användning, status och överföring genom långsiktig och strukturell språkutveckling inom Sametingets mandat och i samverkan med berörda aktörer.

Förväntad långsiktig effekt: Samiska språk får stärkt närvaro i fler domäner, språkmiljöer och språkbärare ges bättre stöd, och antalet talare ska ökar på lång sikt.

Delmål:

a. Fler samiska barn får tillgång till samiska i förskola och skola
b. Samiska språken syns och hörs i samhället
c. Strukturer för samiskt språkarbete (flera språkdomäner, arenor m.m)
d. Ökad omfattning av utbildning
e. Samisk språklag

Principer mål 4:

Språken och kulturen utgör grunden för den samiska identiteten och kontinuiteten i Sápmi. Principerna nedan uttrycker plenums viljeinriktning för VP-direktivperioden och anger vilka värden som ska ges särskild tyngd i den övergripande strategiska inriktningen.

- De samiska språken är grunder för samisk identitet och ett uttryck för relationen till naturen och till varandra.
- Språket är en central bärare av árbediehtu och en viktig del i den kulturella kontinuitet som för kunskap vidare mellan generationer.
- Samiska språk behöver användas och synliggöras i fler delar av samhället för att stärka deras ställning och långsiktiga överlevnad.
- Samisk kultur och kulturella uttryck ska ges utrymme, resurser och erkännande för att samer själva ska kunna definiera, utöva och förvalta sin kultur.
- Samiska kulturinstitutioner, språkbärare och kulturutövare behöver stabila och långsiktiga villkor för att bygga framtid, inte bara projekt.
- Möten med samiska språk och kultur i vardag och utbildning stärker samisk identitet, tillhörighet och välmående.

5: Ett inkluderande socialt hållbart, tryggt och välmående Sápmi

Syfte: Att främja samers hälsa, trygghet, delaktighet och sociala välmående genom samordning, kunskapsutveckling och behovsanpassade insatser inom Sametingets mandat och i samverkan med berörda aktörer.

Förväntad långsiktig effekt: Samiska individers tillgång till hälsofrämjande, stödjande och kulturellt anpassade insatser förbättras över tid, och samhällsutvecklingen i Sápmi präglas av ökad jämlikhet, trygghet och inkludering.

Delmål:

a. Etablerat nationell center för samisk hälsa
b. Tillgång till utbildning, vård- och stödinsatser för samer möter behoven
c. Hälso- och sjukvården samt socialtjänsten har kompetens att möta behovet av anpassade
d. Jämställdhets- och HBTQIA+ perspektiv är en naturlig och integrerad del i Sametingets verksamhet
e. Levande samisk idrottsverksamhet som når ut i det samiska samhället

Principer mål 5:

Ett tryggt och socialt hållbart Sápmi förutsätter att samer kan leva i säkerhet, ha tillgång till kultur- och språkanpassad vård och möta respekt och förståelse i samhällets institutioner. Principerna nedan uttrycker plenums viljeinriktning för VP-direktivperioden inom detta område.

- Ett tryggt Sápmi kräver att samer har inflytande över frågor som rör samisk säkerhet, beredskap och försörjning.
- Samisk kunskap, markanvändning och lokala nätverk är en resurs för hela samhällets beredskap och ska respekteras i planering och beslutsfattande.
- Samisk hälsa ska bygga på kulturell trygghet, språkanpassat stöd och respekt för samiska livsvillkor.
- Vården och det sociala skyddsnätet ska ha samisk kunskap och kulturkompetens för att motverka ohälsa, diskriminering och otrygghet.
- Särskilt utsatta grupper, inklusive HBTQIA+-personer, ska ges trygga och kulturanpassade stödstrukturer.
- Samiskt förebyggande arbete mot psykisk ohälsa ska prioriteras och utgå från samiska perspektiv.
- Samisk mat, fysisk aktivitet och gemenskap är centrala delar av samiskt välmående och ska värnas och stärkas.
- Arbetet mot rasism, diskriminering och koloniala strukturer ska stärkas i samarbete med samiska och statliga aktörer.

6: Sametinget har högt förtroende

Syfte: Att med tydlig intern styrning och kontroll säkerställa att Sametingets förvaltningsuppgifter hanteras med rättssäkerhet, transparens och respekt för urfolksrätten

Förväntad långsiktig effekt: Sametinget kännetecknas av trovärdighet, kompetens och tillgänglighet, med stabila och ändamålsenliga organisatoriska strukturer.

Delmål:

a. En stark intern samordning mellan politik och förvaltning.
b. Etablerade former för öppenhet och dialog med samiska civilsamhället
c. Utvecklad och framtidssäkrad digital miljö
d. Sametinget är en attraktiv och hållbar samisk arbetsplats
e. En tillgänglig och synlig myndighet med god service

Principer mål 6:

Sametingets roll som expertmyndighet vilar på urfolkskunskap, institutionell kapacitet och ett helhetsperspektiv på samiskt samhällsliv. Principerna nedan uttrycker plenums viljeinriktning för VP-direktivperioden och anger de värden som ska stärka Sametingets legitimitet, kunskapsroll och trovärdighet.

- Sametinget ska vara en stark och handlingskraftig aktör med tydlig struktur, långsiktig planering och tillräckliga resurser.
- Sametinget ska förvalta och använda både urfolkskunskap och vetenskaplig kunskap i arbetet med hållbarhet, livsmiljö och samiska rättigheter.
- Sametinget ska stärka sin analysförmåga och omvärldsbevakning för att agera proaktivt och trovärdigt.
- Sametinget ska synliggöra samiska perspektiv för myndigheter, regeringen och internationella aktörer genom kunskapsspridning och rådgivning.
- Sametinget ska vara en tydlig och tillförlitlig röst i frågor om mark, vatten, kultur och näringar och verka för att urfolksrätt och samisk livsmiljösyn får genomslag i planering och lagstiftning.
- Sametinget ska ha tillräckliga resurser, kompetens och fungerande arbetsformer för att säkerställa rättssäker och professionell förvaltning.
- Sametinget ska präglas av öppenhet, transparens och rättssäkerhet i sin verksamhet.
- Sametinget ska inkludera samisk ungdomspolitik

Riktlinjer för verksamhetsplanens utformning

Styrelsen ska vid framtagandet av verksamhetsplanen utgå från följande riktlinjer.

1. Resultat- och målorientering

Verksamhetsplanen ska tydligt utgå från de huvudmål, delmål och principer som plenum fastställt och omsätta dessa till styrelsens prioriteringar, styrsignaler och strategiska indikatorer.

Verksamhetsplanen ska bygga på en sammanhållen målstruktur som möjliggör uppföljning av resultat, utveckling och långsiktiga effekter.

2. Värdegrund

Planeringen ska säkerställa att verksamheten bedrivs i enlighet med Sametingets värdegrund och god förvaltningskultur.

3. Tydlig ansvarsfördelning och styrkedja

Verksamhetsplanen ska utformas så att ansvarsfördelningen mellan plenum, styrelsen och myndighetschefen upprätthålls.

- Plenum fastställer mål, delmål och prioriterade områden.
- Styrelsen anger strategisk inriktning genom prioriteringar, styrsignaler och strategiska indikatorer.
- Kanslichefen ansvarar för den operativa planeringen och genomförandet.

4. Intern styrning och kontroll
Verksamhetsplanen ska säkerställa att myndighetens interna styrning och kontroll är tydlig, systematisk och ändamålsenlig, baserad på riskbedömningar.

5. Uppföljningsbarhet, mätbarhet och redovisning
Verksamhetsplanen ska utformas så att plenums delmål samt styrelsens prioriteringar och insatser kan följas upp, bedömas och redovisas på ett strukturerat och transparent sätt.

Verksamhetsplanen ska därför innehålla tydliga strategiska indikatorer, bedömningsgrunder eller andra relevanta mått som möjliggör uppföljning av utveckling och resultat löpande under året samt i årsredovisningen.

Uppföljningen ska omfatta:

- en redovisning av hur VP-direktivet har omsatts i styrelsens praktiska arbete
- en sammanfattande bedömning i samband med årsredovisningen där styrelsen redovisar utfallet av plenums delmål samt utvecklingen inom styrelsens prioriteringar, styrsignaler och strategiska indikatorer, inklusive eventuella kompletteringar efter inkommet regleringsbrev.

6. Utveckling och lärande
Planeringen ska ta till vara erfarenheter från föregående år, lärdomar från uppföljning och extern granskning samt bidra till att utveckla Sametingets processer, metoder och arbetssätt.

7. Samordning med nationella och internationella åtaganden
Verksamhetsplanen ska säkerställa att Sametingets lagstadgade ansvar, nationella mål och relevanta internationella urfolksrättsliga åtaganden beaktas och integreras.

Ikraftträdande
Detta direktiv träder i kraft omedelbart efter beslut av plenum och gäller för arbetet med verksamhetsplan 2027.